

Ο Αλέξανδρος βρίσκεται στην ενδοχώρα της Λευκάδας, σε υψόμετρο 450 μέτρα πάνω από την ανατολική παραλία του νησιού. Πριν από σαράντα χρόνια αριθμούσε 500 κατοίκους. Σήμερα αριθμεί μόνο 10. Οι άλλοι κατέβηκαν και οργάνωσαν το θέρετρο Νικιάνα. Ο Αλέξανδρος παλιά είχε 100 σπίτια και 2 κοντινούς οικισμούς, τα Κολυβάτα και την Κιάφα με άλλα 50 σπίτια. Αυτά ερημώθηκαν όλα και τα κτίσματα ημιερείπωθηκαν. Στην Κιάφα είχε ερειπωμένο πατρικό ο ευπατρίδης Νίκος Κονδυλάτος, πολεοδόμος, συνταξιούχος σήμερα. Είχε σπουδάσει στην Ευρώπη, στο Παρίσι και αλλού και είναι αμφίβολο αν ήξερε ως τα 40 του πού βρίσκεται η Κιάφα. Ερχόταν βέβαια στη Λευκάδα, αλλά διέμενε στη Νικιάνα.

Φαίνεται όμως πως και οι ερειπωμένοι οικισμοί προστατεύονται από κάποια θεότητα.

Έτσι, ο Νίκος Κονδυλάτος, η φιλόλογος σύζυγός του Μάχη και τα δύο τους παιδιά έγιναν μόνιμοι κάτοικοι της Κιάφας. Πώς; Αναστήλωσαν το αρχοντικό πατρικό και το μετέτρεψαν σε ξενώνα. Έκαναν το ίδιο και άλλοι Αλεξανδρίτες και κάποιοι φίλοι που αγόρασαν και αναστήλωσαν άλλα ερείπια.

Οι Κονδυλάτοι έδωσαν ψυχή στο τοπίο με την παρουσία τους εκεί, αλλά και την ίδρυση του Συλλόγου φίλων του Αλέξανδρου «Φηγός», που διοργανώνει κάθε καλοκαίρι μία διήμερη συνάντηση των φίλων. Φέτος υποδέχτηκε δύο σημαντικούς θεσμούς της πατρίδας μας, την Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού (ΕΛΛΕΤ) και το Πανεπιστήμιο των Ορέων της Κρήτης «Αποστολή Πηνελόπη Gandhi».

1^η μέρα – 28 Ιουνίου.

Η πλατεία που έγινε η εκδήλωση, αγκαλιασμένη από την εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνος ανατολικά, το καφενείο που στέγαζε και το παντοπωλείο, και το τσαγκάικο, και ό,τι άλλο δυτικά, και νότια από άλλα κτίρια, ανακαινισμένα, έχει το χαρακτήρα φωλιάς, λίκνου, στοργικού χώρου. Στο πρώην καφενείο λειτούργησε έκθεση χειροτεχνημάτων, κυρίως έργων του αργαλειού, καρπέτες, χαλιά,

ντρεμίδα, μαντανείες, λινοσέντονα, μαλλινοσέντονα, ρούχα της φορεσιάς και της προίκας. Ιδιαίτερο είναι ένα αντρικό γαμπριάτικο πουκάμισο, με ολοκέντητη πλατιά τραχηλιά, με παλαιά λευκαδίτικη βελονιά. Η κάτοχος κυρία Ντίνα Σέρβου μας πληροφόρησε πως είχε κεντηθεί από τη νονά του γαμπρού, δώρο στο «αναδεκτούδι» της για το γάμο του, ανήκε στον παππού της. Τρεις αργαλειοί στον ίδιο χώρο της πλατείας, αρματωμένοι πλήρως, τρεις υφάντρες με τοπική ενδυμασία ύφαιναν επί τόπου και ακούγονταν οι σαϊτιές και οι χτύποι. Μια ψηλόλιγνη κοπέλα, ντυμένη νύφη, περιφερόταν στον χώρο και τον ομόρφαινε. Ήταν μυσταγωγική η ατμόσφαιρα, ευλογημένη από την καλλιτεχνική χειροτεχνία. Εκεί η κυρία Βαρβάρα Τερζάκη – Παλλήκαρη εξέθεσε το μήνυμα της «Αποστολής Πηνελόπη Gandhi». Είχαν έρθει από την Κρήτη πέντε εκλεκτοί πρωτεργάτες της αποστολής αυτής και προτίμησαν τον Αλέξανδρο από εμφανίσεις στο εξωτερικό την ίδια περίοδο. Προτίμησαν αυτή την αυθεντική πηγή της τέχνης. Εδώ που ανασαίνουν ακόμη τα έργα των χεριών.

Στην Κρήτη, η πλούσια χειροτεχνία όταν άρχισε να κάμπτεται, περίπτατο σε όλο το νησί και αγωνιωδώς αναζητούσε να φωλιάσει κάπου. Επέλεξε την ευαίσθητοποιημένη, δυνατή, ανυστερόβουλη και άξια κα Τερζάκη-Παλλήκαρη. Η κυρία Τερζάκη-Παλλήκαρη έγινε ο στύλος που συγκέντρωσε τις κοινές ανησυχίες όλων και έτσι προέκυψε η Αποστολή, με τέτοια δυναμική που για το μέλλον της υπάρχει μεγάλη αισιοδοξία.

Η Λευκάδα είναι η πρώτη περιοχή της χώρας που αντέδρασε και η Αποστολή την τίμησε, προσδοκώντας μεγάλη δραστηριοποίηση για αφύπνιση της διάθεσης για αντίσταση στην ισοπέδωση. Ο ελληνικός λαός έχει παράδοση στην αντίσταση.

Η κυρία Λουίζα Καραπιδάκη, ερευνήτρια στο Λαογραφικό Τμήμα της Ακαδημίας Αθηνών, δραστήριο στέλεχος της Αποστολής, πρότεινε τον όρο καλλιτεχνική χειροτεχνία, ως πιο εκφραστικό από τον όρο λαϊκή τέχνη. Ανέφερε πως στην Κρήτη οι Γερμανοί, κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, πριν πυρπολήσουν σπίτια και χωριά ξεσήκωναν όλα τα υφαντά και τα εργόχειρα που εντοπίστηκαν αργότερα σε καταστήματα της Γερμανίας, του Βελγίου και αλλού. Αυτοί ήξεραν.

Μίλησε επίσης ο εκπαιδευτικός Μιχάλης Μπογιορδάκης για την εφαρμογή του προγράμματος στα σχολεία και την αναπάντεχη ανταπόκριση των μαθητών. Ο ψυχίατρος κύριος Νίκος Νικολακάκης της Ελληνικής Ψυχιατρικής Σχολής μίλησε για το πολύ σημαντικό θέμα της

συμβολής της χειροτεχνίας στην ψυχολογική βελτίωση ευαίσθητων ατόμων.

Η υποφαινόμενη Κασσιανή Κούρτη-Παναγοπούλου αναφέρθηκε στην Εύα Πάλμερ-Σικελιανού και τη μύησή της στην ιερή τέχνη του αργαλειού από ικανές υφάντρες της Λευκάδας. Ετόνισε ιδιαίτερα το τρίπτυχο πρόγραμμα της Εύας που είναι δράμα – αθλητισμός – χειροτεχνία.

Το δεύτερο μέρος της εκδήλωσης καλύφθηκε από συναυλία μουσικής για μαντολίνο και σύνολα νυκτών «με μια πένα για σαΐτα» από το μπαρόκ μέχρι τις μέρες μας με το αθηναϊκό κουιντέτο Δημήτρης Δούνης.

2^η μέρα – 29 Ιουνίου.

Στην ίδια μικρή πλατεία αναπτύσσεται το μεγάλο θέμα της ένταξης του τουριστικού μοντέλου ανάπτυξης στο αυθεντικό περιβάλλον με αφύπνιση των λανθανουσών αξιών, όπως τις καλλιέργησαν επί αιώνες οι ντόπιοι και τις αποτύπωσαν σε καταρρέοντα μνημεία και φθίνουσες δραστηριότητες. Ο αρχιτέκτων Ανδρέας Λαμπρόπουλος διερευνά τη δυναμική του παρελθόντος και των αυθεντικών μορφών και αποδίδει την κρίση στη γενική κατάρρευση κάθε εμπιστοσύνης. Ο ιστορικός και συγγραφέας Κώστας Σταματόπουλος αναφέρεται στον αγώνα της ΕΛΛΕΤ επί σαράντα χρόνια για το φυσικό πλούτο και την πολιτιστική κληρονομιά. Το ίδιο και η κυρία Μαρία Μπόγδου-Γέρου, πρόεδρος του παραρτήματος της ΕΛΛΕΤ Πρέβεζας. Ο Πατήρ Ιωαννείκιος Ζαμπέλης αναφέρεται στα Μοναστήρια, και με καταπλήσσοσα σαφήνεια και πληρότητα μας έκανε γνωστά τα θρησκευτικά μονοπάτια των μοναστηριών που θα συμβάλουν στην αξιοβίωτη ανάπτυξη της ορεινής Λευκάδας. Ακολούθησε πλούσιο κέρασμα από τις γυναίκες του χωριού.

Αποχωρήσαμε αισιόδοξοι και βέβαιοι πως απρόβλεπτα ξεσπάσματα αντίστασης όπως του Πανεπιστημίου των Ορέων της Κρήτης και του «Φηγός» θα στηρίζουν την κλονισμένη μας σήμερα αυτοπεποίθηση. Η Ελλάδα έχει γερό σώμα, γερό κορμό από υπεύθυνα και ικανά άτομα, γι' αυτό δεν θα πεθάνει.

Αθήνα, 31/7/2014

Κασσιανή Κούρτη – Παναγοπούλου

Φιλολόγος